

Školsko igralište

Knežević, Vedran

Undergraduate thesis / Završni rad

2020

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, Academy of Arts and Culture in Osijek / Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Akademija za umjetnost i kulturu u Osijeku**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:251:301714>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-02-20**

Repository / Repozitorij:

[Repository of the Academy of Arts and Culture in Osijek](#)

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU
UMJETNIČKA AKADEMIJA U OSIJEKU
ODSJEK ZA VIZUALNE I MEDIJSKE UMJETNOSTI
PREDDIPLOMSKI STUDIJ LIKOVNE KULTURE

VEDRAN KNEŽEVIĆ

ŠKOLSKO IGRALIŠTE

ZAVRŠNI RAD

Mentor:
doc. art. Hrvoje Duvnjak

Osijek, 2020.

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU
AKADEMIJA ZA UMJETNOST I KULTURU U OSIJEKU

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

kojom ja _____ potvrđujem da je moj _____ rad
pod naslovom _____
_____ diplomski/završni

te mentorstvom _____

rezultat isključivo mogega vlastitog rada, da se temelji na mojim istraživanjima i oslanja na objavljenu literaturu kao što to pokazuju korištene bilješke i bibliografija. Izjavljujem da niti jedan dio diplomskog rada nije napisan na nedopušten način, odnosno da nije prepisan iz necitiranog rada, pa tako ne krši ničija autorska prava. Također izjavljujem da nijedan dio ovoga završnog/diplomskog rada nije iskorišten za bilo koji drugi rad pri bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili radnoj ustanove.

U Osijeku, _____

Potpis

SAŽETAK

Ova veduta „Školsko igralište“ je prikaz urbane sredine u kojoj sam proveo većinu svojeg života. Ovim djelom stapam likovnost sa svojim emocijama i vodim u svijet liminalnih dimenzija koji nepotpuno ostavlja poznato iza sebe, zarobljava nas između stvarnog i nestvarnog, uzrokujući različite emocionalne reakcije. U mojem slučaju se interpretira kao skup velikih prisilnih promjena na koje nisam spreman. Osjećam se kao da sam zarobljen između prošlosti i budućnosti u nemogućnosti da krenem dalje i dođem do razrješenja. Kao da nisam dio te okoline koja je dio mene. Zato, moja slika bi trebala izazivati osjećaj praznine, zbunjenosti i nostalgije. Jedan od glavnih motiva ovog djela je pitanje gdje su svi? Odgovor na to pitanje otvorenog je karaktera te ga prepuštam interpretaciji promatrača. Kompozicija je vodoravna zato što takvim pozicioniranjem slika dobiva dojam usporenosti i tišine. Fotografija koja mi je poslužila kao predložak je nastala za vrijeme izolacije od virusa COVID-19 koji je preuzeo svijet u veoma brzom roku šireći strah i paniku. Opća izoliranost mi je veoma dobro poslužila u stvaranju željenog ozračja scene čineći fotografiju samu po sebi dovoljnom, ali sam se u konačnici ipak odlučio izraziti slikarskim medijem. Koristio sam uljane boje i kistove raznih veličina, srednje tvrdoće i plošnog oblika. Pokušao sam vjerno dočarati okolinu bez pretjeranog kopiranja predloška. Potezima kista nastojao sam zadržati čist i fluidan namaz. Promotrimo li određene dijelove slike kao jedinke, poput klupica, igrališta, prozora, parkinga i zgrada u daljini, dobit ćemo čvršći dojam liminalnosti čitave scene. Poveznice sa svojim djelom sam pronašao kod umjetnika Joshue Flinta, Bennetta Vadnaisa i Ed Freemana. Bennett se koncentrirao na potpuno otvorenu interpretaciju na prvi pogled obične vedute, dok je Joshua svojim surrealizmom prikazao potpuno novu dimenziju stvarnosti ne ulazeći previše u apstraktnost. Ed Freeman postiže jednostavnost u svojim digitalno manipuliranim fotografijama tako što ih je očistio od nebitnih vizualnih informacija, fokusirajući se na centralni motiv. Našao je potreban balans kontrasta i intenziteta boja. Poput mene, sva 3 umjetnika nam interpretiraju liminalnost na svoj način. Djelo „Školsko igralište“ je pokušaj pronalaska unutarnjeg mira pokušavajući pretočiti sebe umjetničkim medijem prema publici koja se možda i sama nalazi u sličnoj situaciji. Krajnji rezultat kojeg priželjkujem je empatija promatrača, samo je onda moj posao uistinu završen.

KLJUČNE RIJEČI: COVID-19, promjena, emocije, svijet liminalnih dimenzija, empatija, zbunjenost, zarobljenost, izgubljenost, katarza, izoliranost

KEY WORDS: COVID-19, change, emotions, world of liminal dimensions, empathy, confusion, captivity, loss, catharsis, isolation

SADRŽAJ:

1. UVOD	1
1.1. UKRATKO O POVIJESTI ŠKOLE.....	1
2. LIMINALNI PROSTOR	2
2.1. ED FREEMAN: „WILD WEST“	3
2.2.SUREALIZAM JOSHUE FLINTA.....	5
3. VEDUTA(POVIJEST)	7
3.1.VEDUTE BENNETTA VADNAISA.....	8
4. PROCES IZRADE	10
5. OPIS RADA	13
6. ZAKLJUČAK	16
7. LITERATURA (POPIS ONLINE IZVORA)	17
8. POPIS SLIKOVNIH MATERIJALA	18

1. UVOD

Ovaj rad se naziva "Školsko igralište", prikazuje urbanu sredinu u kojoj sam proveo većinu svojeg života. Ovo nije uobičajena veduta već puno više. Ključna tema koje se dotičem je liminalni prostor u kojem smo svi bili ili ćemo tek biti. Ideja je nastala promišljanjem o stajalištu ega sadašnjosti i prošlosti, željom da odam počast ovom dobro znanom mjestu gdje se odrastalo i učilo, unutar i izvan same škole. Ovim djelom pokušao sam izraziti svoje unutarnje stanje i podijeliti ga sa promatračima.

1.1. UKRATKO O POVIJESTI ŠKOLE

Školska zgrada izgrađena je krajem 1960. na adresi 204. vukovarske brigade u Vukovaru te započela s radom pod nazivom Osnovna Škola Ivo Lola Ribar u sklopu škola u Bogdanovcima i u Lušcu. Početkom ratnih operacija na području grada Vukovara 1991. sve do okupacije grada 18.9. kada je nesrpsko stanovništvo Vukovara pobijeno, poslano u logore ili protjerano. Mirnom reintegracijom hrvatskog Podunavlja 1917. označava povratak kući. Od 2003. do 2007. godine škola je uvelike opremljena što se nastavlja do današnjice obnovama i projektima, stabilizirao se broj učenika te dolazi do kvalitetnijeg rada učenika i učitelja. „Gotovo na dohvat ruke Dunava i Vuke, gotovo u sjeni Dvorca vukovarskog, eto baš tu skrivena u skutima starih vila i drevnih platana, diše mirisima kestena i lipa jedna škola, diše najčistijim plućima, bruji žamorom, odzvanja osmjesima stotina najvedrijih dječjih lica. Kojim je imenom zvati? Ako joj je poezija na krilima, onda u srce može samo pjesma stati.“ Ovo su riječi Janje Vitek, umirovljene bivše učiteljice hrvatskog jezika OŠ Dragutina Tadijanovića.

2. LIMINALNI PROSTOR

Korijen riječi liminalno potječe od latinske riječi „limen“ što znači prag - bilo koja točka početka ili kraja. To je onaj prostor koji je između poznatog i nepoznatog, svjesnog i nesvjesnog, mjesto transformacija, ostavlja naš stari svijet iza sebe i vodi nas u nesigurno i nepoznato. Liminalni prostor u modernoj umjetnosti i šire koristi se u svrhu provociranja osjećaja izgubljenosti i zatočenosti između stvarnog i nestvarnog, a ponekad izaziva osjećaj nostalgije i melankolije na neobičan način. Entiteti koji su dio te ideje „nisu ni tu ni tamo“, već negdje između, u mjestu koje nije ni mjesto. Promatrač najčešće osjeća kao da nije sve u redu iako u većini slučajeva ne može točno „uperiti prstom“ prema izvoru problema. Na fotografijama često prikazuje maglovitu mračnu lokaciju koja bi inače trebala biti ispunjena životom a ne prazninom (dječja igrališta, školski hodnici, interijer trgovačkih centara, itd.) ili scenu očišćenu pozadinskih detalja usmjerenu na objekt koji je i glavni motiv, koji kao da je bačen u nepoznato i nestvarno (benzinske pumpa usred pustinje, kućica na livadi, itd.).

2.1. ED FREEMAN: „WILD WEST“

Njegove digitalno manipulirane fotografije prikazuju građu diljem zapadnog dijela SAD-a, te su nastale kao prirodno produženje njegove serije „Desert Realty“, te je izjavio kako je to način da svježim očima vidi uobičajenu arhitekturu i otkrije šarm i tamnu stranu struktura koje se lako mogu ignorirati. Ed Freeman postiže jednostavnost u svojim digitalno manipuliranim fotografijama tako što ih je očistio od nebitnih vizualnih informacija, fokusirajući se na centralni motiv. Čitava serija fotografija djeluje poput post-apokaliptičnih scenarija, te sudeći po samom naslovu možemo zaključiti kako se radi o scenama koje podsjećaju na „divlji zapad“.

Slika 1. Ed Freeman, fotografija iz serije „Western Realty“ 1/3

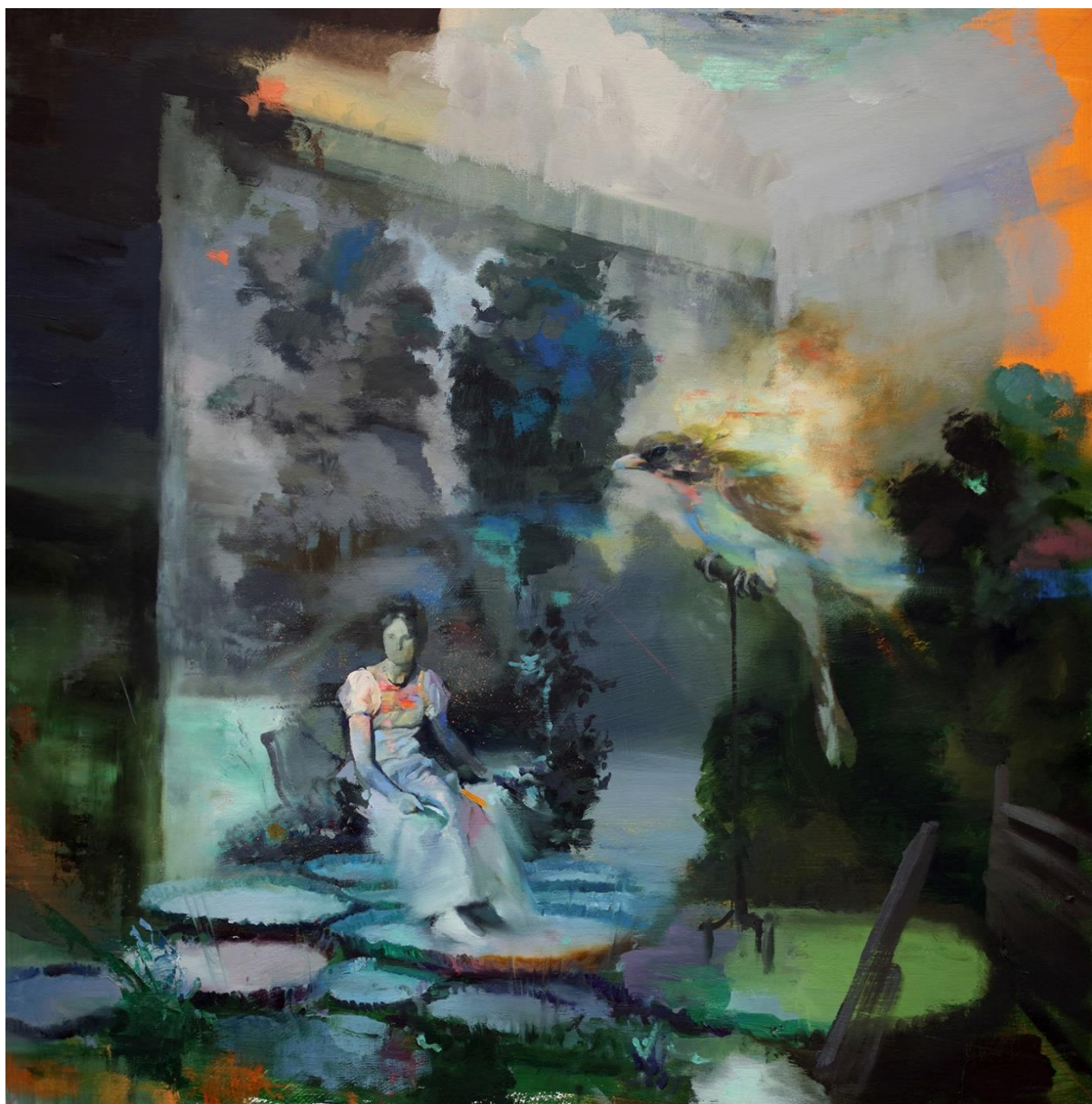
Slika 2. Ed Freeman, fotografija iz serije „Western Realty“ 2/3

2.2. SUREALIZAM JOSHUE FLINTA

Joshua Flint je slikar iz SAD-a čija je temeljna preokupacija surealizam. Završio je umjetničku akademiju u San Francisku. Često na svojim slikama prikazuje nejasne, nerealne situacije koje zbunjuju promatrača, te ih često prepušta slobodnim naracijama koje obrađuju nejasni teritorij. Zato koristi puno bijele i crne u tonovima boja tako da „ubije“ kolorit, najčešće koristi hladne tonove te nejasne maglovite plohe. Tematike kojima se bavi su sjećanja, ekološki problemi, identitet i gubitak. Često koristi fotografije događaja kao predložak radi emocionalne povezanosti. Za razliku od mene, njegova djela nas vode u nadrealni svijet, u gotovo pa potpuno neprepoznatljivu dimenziju.

Slika 3. Joshua Flint, „Even in the Dim Light, ulje na drvenoj ploči, 18x18 inča

Slika 4. Joshua Flint, „The messenger“, ulje na drvenoj ploči, 24x24 inča

3. VEDUTA

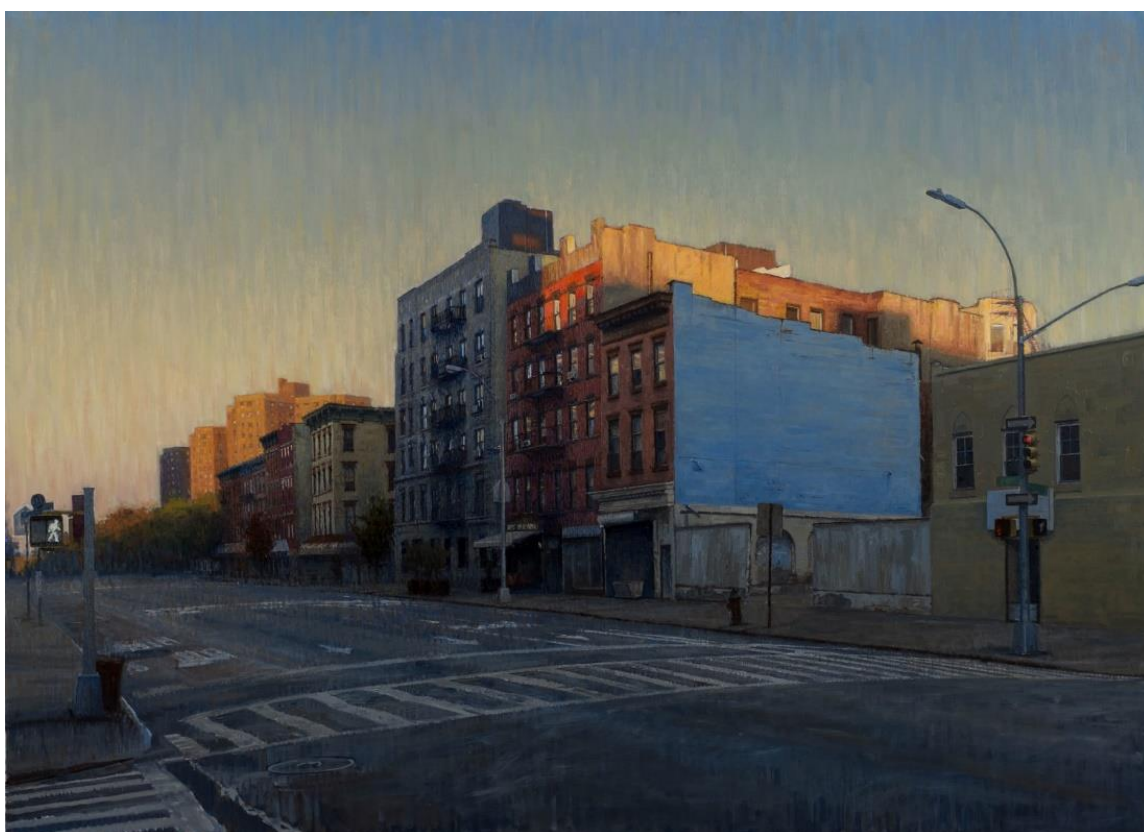
Vedute su grafike, crteži ili slike koje vjerno prikazuju grad, selo ili naselje. Potječe od talijanske riječi „vedute“ što znači pogled. Prve vedute su najvjerojatnije djela nekog sjevernoeuropskog umjetnika koji je djelovao u Italiji, primjerice Paul Brill (1554.-1626.), flamanski slikar krajolika koji je proizveo puno marinskih djela i prikaza Rima. Među najpoznatijim slikarima veduta su četiri majstora iz Venecije: Canaletto (1697.-1768.), Giacomo (1678.-1716.), Giannantonio (1699.-1760.) i Francesco (1712.-1793.). Proizveli su puno radova koji prikazuju Veneciju. Canalettu je glavni cilj bio predstaviti točan i detaljan opis određenog prizora. Genijalno je prikazao vedrinu, živost i arhitekturu Venecije tog vremena, čime je zaslužio reputaciju jednog od najvećih topografskih slikara svih vremena. Primarna topografska funkcija veduta je postala beskorisna nakon izuma fotoaparata tako da je njihova današnja primarna svrha likovno izražavanje.

Slika 5. Canaletto, Veduta del Canal Grande, ulje na platnu, galerija Uffizi, Firenca

3.1. VEDUTE BENNETTA VADNAISA

Bennett je slikar rođen u Washingtonu, učen je klasičnim metodama slikarstva. Proviđi vrijeme u okolini u kojoj radi studije crteža i slika. Radi primarno akrilom i vodenim bojama. Dok se bavi brojnim temama glavne su mu preokupacije krajolici i vedute po kojima se dokazao kao majstor. U većini slučajeva Njegovi potezi kista su iznimno kontrolirani, čisti i jasni, a bojama teži ka vjernosti prema predlošku. Lokacije koje dočarava su jasne i vjerne stvarnosti, ali su prazne, kontekst njegovih radova je neizrečen. Kod njega me se jako dojmilo ozračje koje ostavlja iza svojih djela, baš onakvo kakvo sam pokušavao kreirati.

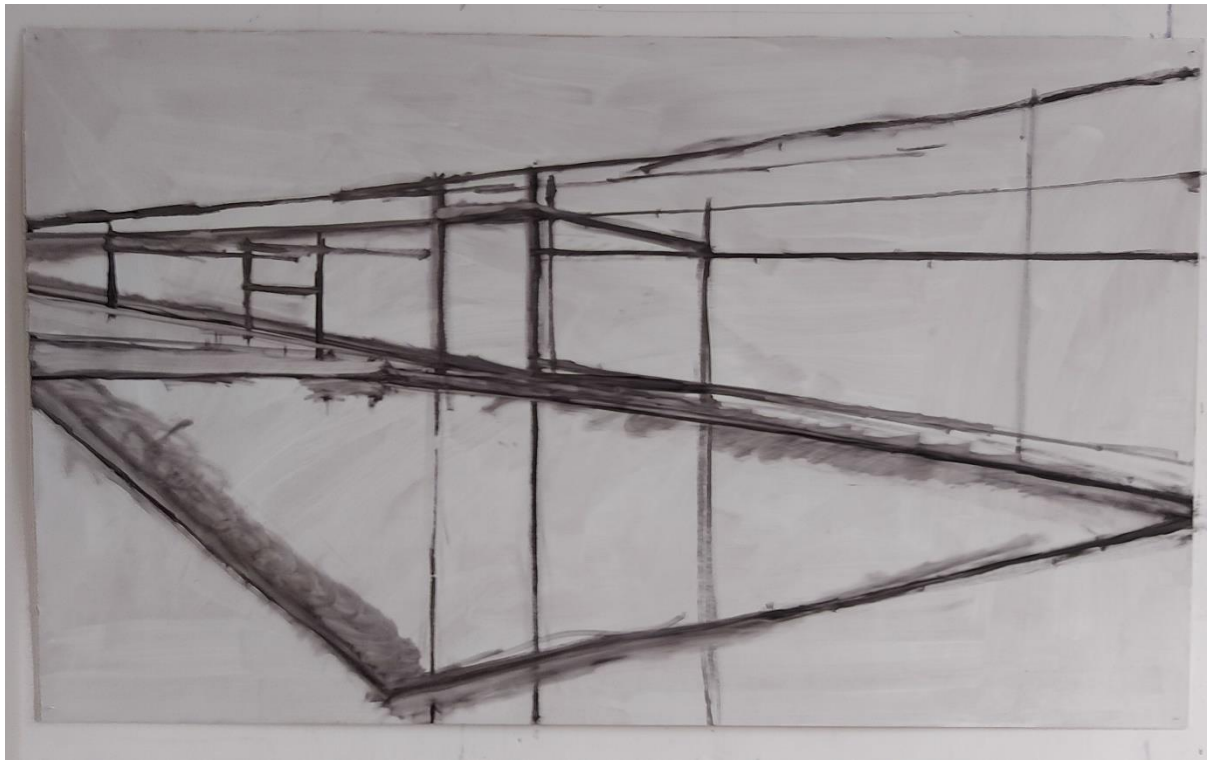
Slika 6. Bennett Vadnais, Second Ave., akril, 32"X 40"

Slika 7. Bennett Vadnais, Morgan Ave., akril, 15“x30“

4. PROCES IZRADE

Fotografija koja mi je poslužila kao predložak je nastala za vrijeme izolacije od virusa COVID-19 koji je preuzeo svijet u veoma brzom roku šireći strah i paniku. Opća izoliranost mi je veoma dobro poslužila u stvaranju željenog ozračja scene čineći fotografiju samu po sebi dovoljnom, ali sam se ipak odlučio izraziti slikarskim medijem. Koristio sam uljane boje i plosnate kistove raznih veličina i srednje tvrdoće. Prvo sam preparirao medijapan mješavinom bijelog akrila i drvofiksa. Kada se namaz osušio rad sam započeo pronalaženjem lokalnih tonova pomoću kojih sam si pojasnio odnos boja i scene. Pokušao sam vjerno dočarati okolinu bez pretjeranog kopiranja predloška. Potezima kista nastojao sam zadržati čist i fluidan namaz. Dopustio sam slučajnostima tijekom izrade slike da ostanu vidljive tako da sam neke dijelove slike tretirao pomalo kao apstrakciju. Kontinuirano sam si postavljao pitanje kakav dojam ostavlja boja pojedinačno i kao cjelina uz ostale tonove. Boja u blizini je življa, a što dalje pogled seže u perspektivu to je boja bljeđa, neuglednija i maglovitija. Nastojao sam izbjegavati „kič“ zato što ne bih želio da se promatrač izgubi u silnom šarenilu i nebitnim informacijama. Asfalt školskog igrališta sa predloška nije mi odgovarao jer je izgledao pretjerano kaotično i suvišno u cjelini pa sam odlučio ublažiti taj kaos unoseći više sivila i korištenjem sfumata. Glavni problem s kojim sam se susreo bio je kako uspostaviti željenu komunikaciju poruke sa publikom. Nisam želio da slika izgleda previše mrtvo i nezanimljivo, ali ni pretrpano nebitnim, tako da sam održavao balans između estetske ljepote i komuniciranja ideje.

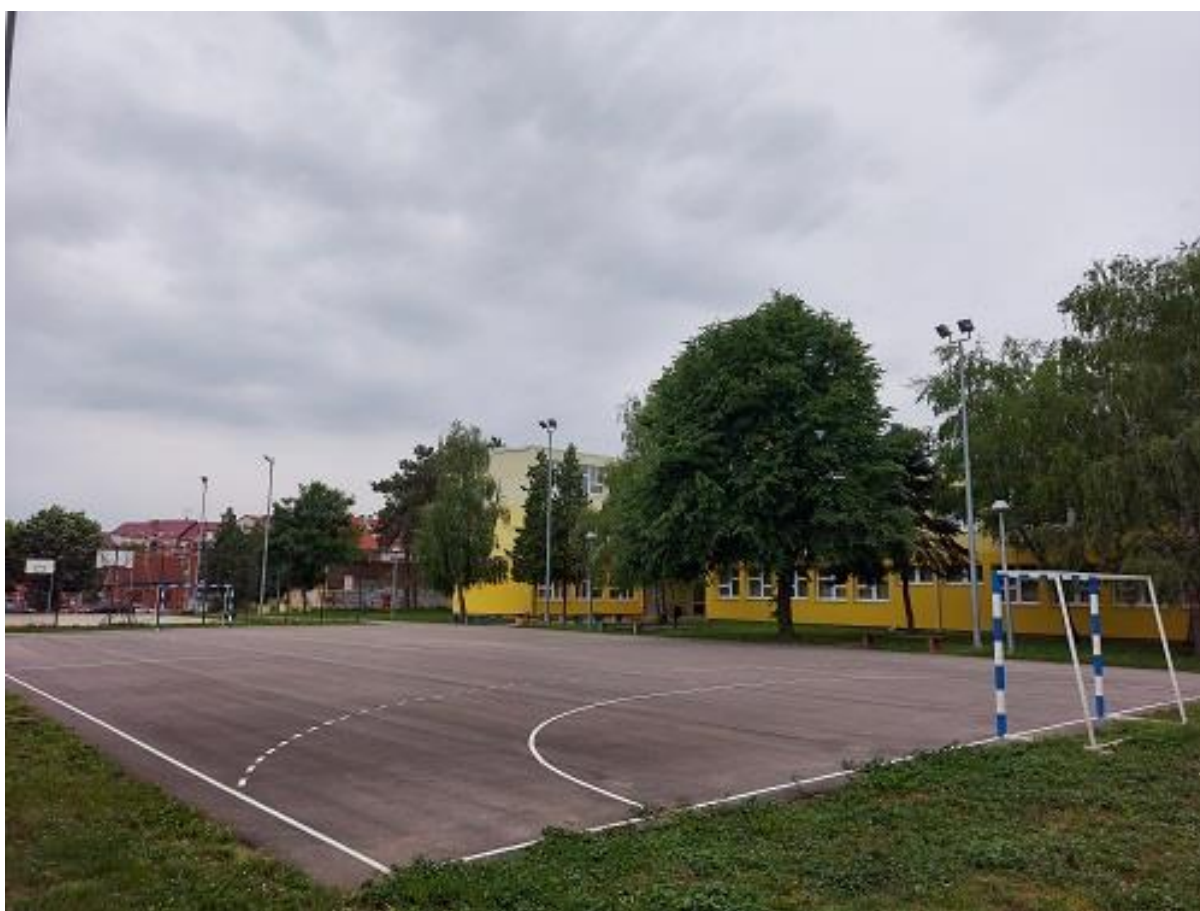
Slika 8. Proces izrade rada 1/3

Slika 9. Proces izrade rada 2/3

Slika 10. Proces izrade rada 3/3

Slika 11. Fotografija korištena kao predložak slike

5. OPIS RADA

Slika „Školsko igralište“ prikazuje Osnovnu Školu Dragutina Tadijanovića skupa sa njezinim eksterijerom, školskim igralištem i okolinom koja je podjednake važnosti. Svaki dio naselja priča svoju priču koja, kako mene i moje vršnjake, pa tako i razne generacije ljudi čini onima kakvim jesmo. Zato ovo djelo smatram i portretom mene i moje okoline. Kompozicija je vodoravna zato što takvim pozicioniranjem slika dobiva dojam usporenosti i tišine. Jedan od glavnih motiva ovog djela je pitanje gdje su svi? Odgovor na to pitanje je otvorenog karaktera jer sam odgovornije od presudne važnosti. U zadnje vrijeme često si postavljam previše pitanja koja uznemiruju moj „unutarnji mir“. Gdje je ona bezbrižnost? Gdje je ono poznato? Što ću sada? Kuda sve ovo vodi? Kako? Kad? Natjerani smo da jednostavno odrastemo i krenemo dalje, da se uozbiljimo, da postanemo dio „velike tvornice“ bili spremni ili ne. Sve se tako brzo dogodilo. Osjećam se kao da sam zarobljen između prošlosti i budućnosti u nemogućnosti da krenem dalje i dođem do razrješenja. Kao da nisam dio te okoline koja je dio mene. Zato, moja slika bi trebala izazivati osjećaj praznine, zbunjenosti i nostalgije. Ta ljepota boja i šarenilo na slici kao da je za nikoga jer nema nikoga, pa tako i gubi smisao. Iz tih razloga prostor od kojeg bi se očekivalo da je ispunjeno životom je prazan. Promotrimo li određene dijelove slike kao jedinke, poput klupica, igrališta, prozora, parkinga i zgrada u daljini, dobit ćemo čvršći dojam liminalnosti čitave scene.

Slika 12. "Školsko igralište", 135x225

Slika 13. Detalj rada “Školsko igralište” 1/3

Slika 14. Detalj rada “Školsko igralište” 2/3

Slika 15. Detalj rada "Školsko igralište" 3/3

6. ZAKLJUČAK

Svi doživljavamo nekakve prijelaze u životu, velike i male, što prouzrokuje ogroman stres u mnogo slučajeva. Često se nađemo između tih prijelaza gdje i ostanemo, zatočeni u nemogućnosti kretanja dalje. Takve situacije su dobra isprika za uranjanje u svijet nepoznatog jer nas svašta očekuje iza tog praga, ono dobro i ono loše. Bitno je da se u svemu tome ne izgubimo. Smatram kako je bitno da riješimo problem koji ih uzrokuje. Tokom slikanja djela „Školsko igralište“ i promišljanjem o njemu i sebi, dolazim do katarze jer sam izrazio ono što ne bih znao riječima te pritom samome sebi na neki neobičan način pojasnio svoje stajalište. Problematiku sam usmjerio umjetničkim medijem prema publici koja se možda i sama nalazi u sličnoj situaciji. Krajnji rezultat kojeg priželjkujem je empatija promatrača.

7. LITERATURA (POPIS ONLINE IZVORA)

1. Bennett Vадnais.com,

URL: <https://www.bennettvahnais.com/paintings/kyklt9q5s012vb600eu0qagq75jcli>

2. National Gallery of Art

URL: <https://www.nga.gov/collection/artist-info.1080.html#biography>

3. Miss Moss, Diana,

URL: <https://www.missmoss.co.za/2015/04/ed-freeman-western-realty/>

4. Britannica, Amy Tikkanen,

URL: <https://www.britannica.com/art/veduta-visual-arts>

5. OŠ Dragutina Tadijanovića,

URL: <http://os-dtadijanovica-vu.skole.hr/skola/povijest>

6. eCounseling.com, Michelle Overman,

URL: <https://www.e-counseling.com/mental-health/how-is-liminal-space-different-from-other-space/>

9. Liminal space,

URL: <https://inaliminalspace.org/about-us/what-is-a-liminal-space/>

8. POPIS SLIKOVNIH MATERIJALA

Slika 1. i 2. - Miss moss, Diana,

URL: <https://www.missmoss.co.za/2015/04/ed-freeman-western-realty/>

Slika 3. i 4. COLLOSSAL, Grace Ebert,

URL: <https://www.thisiscolossal.com/2020/01/joshua-flint-surreal-paintings/>

Slika 5. – WIKIMENDIA COMMONS,

URL: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Canaletto_-_Veduta_del_Canal_Grande_-_Google_Art_Project.jpg

Slika 6. i 7. - Bennett Vadnais,

URL: <https://www.bennettvadmairs.com/paintings>

Slike autora: slika 8., slika 9., slika 10., slika 11., slika 12., slika 13., slika 14. i slika 15.